

Nederlandse talenten in de internationale kunstwereld

'Hoe meer ik leer hoe meer ik me realiseer dat ik niets weet'

Het is een ingewikkelde wereld, ook in de kunsten. Om een idee te krijgen van wie wat doet in de kunstwereld en waarom, maken we in deze portretserie kennis met jonge en gedreven Nederlandse talenten, die al vroeg beseffen dat de kunstwereld hun wereld is. Deze keer: Inez Piso. Ik bel haar in Istanbul waar ze werkt aan haar door de Nederlandse Mondriaan Stichting ondersteunde project 'Grenzen van de stilte'.

DOOR JAKOMIJN Y. KERSTEN

Inez Piso
Curator en onderzoekster
Foto: Teddy Cherim

Inez Piso (1988) is geboren in Zuid-Limburg, in het piepkleine kerkdorpje Oirsbeek. Haar vader heeft een managementfunctie bij DSM en haar moeder is huisvrouw. Inez is veilig opgegroeid en zegt daarop een beetje lacherig: „Mijn ouders waren overtuigd vegetarisch en maakten daarmee onbedoeld nogal een hippig statement in die tijd en in deze omgeving.” In het naburige stadje Geleen volgt ze het VWO op het Graaf Huyn College. De tekenlessen op het college worden gegeven door Ad Soer. Hij opent stapsgewijs de wereld voor haar. Tijdens de lessen staat er klassieke muziek op en leest hij gedichten voor. Hij laat de klas kennismaken met beroemde kunstenaars en organiseert tripjes naar musea in Parijs en Brussel. „Hij behandelde ons als volwassenen en dat prikkelde ons om voorbij het dagelijkse te kijken.” De tekenleraar schrijft met vulpen en bruine inkt – de reden dat Inez Piso zelf ook met vulpen schrijft. Ze wisselen nog steeds ideeën en teksten uit tijdens hun jaarlijkse etentje. „Nog steeds?” „Nog steeds!”

Als kind wil ze etaleur worden of 'iets' met taal doen. Dat wordt, mede door de bezielende tekenleraar Soer, in eerste instantie kunst. Aan de Universiteit van Amsterdam haalt ze in 2010 haar bachelor Kunst-

geschiedenis en vertrekt naar Madrid waar ze aan de Universidad Autónoma Madrid in 2013 haar master Arte Contemporáneo y Cultura Visual afsluit. In het Spaans. Het bevalt haar goed in Madrid en ze besluit te blijven. Al tijdens haar studie werkt ze voor het Reina Sofia Museum als assistent-projectleider en in die hoedanigheid ook voor het CA2M aan het performatieve project PER/FORM.

Tussendoor geeft ze de tiendaagse workshop Kassel's quest: Future Memories in Kassel. Bijna drie jaar is ze bij CA2M assistent-curator en in die hoedanigheid coördineert ze in 2015 in Moskou ook de collectie ARCO & CA2M. In diezelfde periode organiseert ze voor ARCO Madrid negen tentoonstellingen in negen verschillende Madrileense musea. In 2016 maakt ze een uitstap als 'curator-in-residence' op Schloss Ringenberg in Duitsland; ze organiseert een culturele uitwisseling met vluchtelingen in Hamminkeln en ontwikkelt een tentoonstelling, *Living with ghosts*, samen met Natalie Keppler.

Voor Museum Arnhem ontwikkelt ze als gastcurator samen met dezelfde Keppler en een gemêleerde groep kunstenaars het tentoonstellings- en performanceprogramma *Breathing Space*. In 2017 assisteert Inez Piso Oscar Santillan met nieuwe projecten in Europa en Latijns-Amerika én cureert ze een tentoonstelling in de Vishal in Haarlem met de kunstenaar Vibeke Mascini.

Standplaats Istanbul.

„Ja, ik kwam hier vanuit Madrid al jaarlijks naartoe omdat dit een échte wereldstad is. Het voelde altijd een beetje als vreemdgaan. Maar als ik niks meer kan leren ga ik weg, ik wil dóór. Terwijl, hoe meer ik leer, hoe meer ik me realiseer dat ik niets weet. Maar hier gebeurt het. Dat voel je. Istanbul is het snijpunt van alle werelden met alle daarbij behorende geluiden; er valt hier zo ontzettend veel te luisteren. In Istanbul wordt van alles gezegd, maar ook niet gezegd. Die leegte ertussen, die stilte, die zo gemakkelijk wordt opgevuld door aannames, die stilte onderzoek ik.”

„Hierover gaat precies mijn project *Hüzün Archief*. 'Hüzün' is een Turks woord dat niet te vertalen is. De Turkse schrijver Orhan Pamuk wijdt zelfs een heel hoofdstuk aan dit woord in zijn boek *Istanbul*. Het woord staat voor soort collectieve weemoed of melancholie, maar dat dekt de lading bij lange na niet. Samen met kunstenaar Nihat Karatasli interview ik mensen in onze zoektocht naar de betekenis van dit woord. We starten hiervoor bij vertalers. Het experiment dwingt je stil te staan bij de mogelijkheden en onmogelijkheden van een vertaling van de ene cultuur naar een andere. Wat gaat daarbij precies aan betekenis verloren? Neem nou woorden die emoties dekken, daarbij valt veel weg in die leegte.”

„In dit project staan we slechts stil bij dit ene woord 'hüzün'; we onderzoeken wat dat allemaal kan betekenen en leggen daarvan een videoarchief aan. Vervolgens vragen we verschillende kunstenaars er een lezing of performance van te maken. Daar organiseren we avonden voor waarop we die bepaalde invalshoek dan van alle kanten bekijken.”

„Kunst slaagt daar waar politiek faalt of tekortschiet. Waar wederzijds de ambassadeurs worden teruggehaald blijft een cultureel attaché beschikbaar. Het culturele beleid tussen Nederland en Turkije gaat dus gewoon door.”

Op mijn vraag waar ze zichzelf in de toekomst ziet uitkomen zegt ze: „We maken hier geen plannen langer dan drie maanden vooruit. Tijdsbeleving in Istanbul is anders; tijd is spannender én spontaner.”

Biennale van Mardin

Tijdens de *Mardin Biennali*, van 4 mei tot en met 4 juni in Turkije, geeft Inez Piso een aantal workshops met het thema *Silent borders*. Mardin is een stad aan de grens met Syrië, waar Turks, Arabisch en Koerdisch gesproken wordt en is daarmee ook weer een uitgelezen plek voor Piso's onderzoek.

COLUMN BOSZICHT

Familie

Op een van de levensgrote foto's op de tentoonstelling *Giorgio Morandi - Bologna* in Museum Belvédère zien we een eenvoudige houten tafel, bevolkt door flessen, pullen, olielampen, vazen, kannetjes, kommetjes en potjes. Dat is het arsenaal van de schilder en graficus Giorgio Morandi (1890-1964) uit Bologna. Onder de tafel, op de tegelvloer, staat een nog groter aantal aarde- en glaswerk, bestoft, beduimd of beschadigd.

Morandi's oeuvre bestaat hoofdzakelijk uit tekeningen, etsen en schilderijen van zijn verzameling. Op een andere tafel in zijn atelier, dat tevens dienst deed als woon- en slaapkamer, arrangeerde hij zijn leven lang iedere keer opnieuw een aantal van zulke gebruiksvoorwerpen en schilderde er unieke stillevens van.

Morandi stroopte de rommelmarkten en curiosawinkeltjes in Bologna af op zoek naar nieuwe voorwerpen die bij voorkeur een fragiel, doorleefd en stoffig aanzien hadden. Want, vond hij, zo'n vaasje of kommetje had een leven achter de rug, dat moest je niet verheimelijken door er met de poetslap of de stofdoek overheen te gaan.

Potten, pullen en vazen zijn in oude culturen bewaarplaatsen van huisgeesten. Ook voor Morandi, schatplichtig als hij was aan de Italiaanse *Pittura Metafisica*, vertegenwoordigden ze dode stof met een levende ziel. Als je al die arrangementen van zijn collectie bekijkt, kun je je dat voorstellen. Familieopstellingen zijn het. Attributen die enigszins bedremmeld bij elkaar staan of voor zich uit dromen. Soms vormen ze een front naar de buitenwereld, dan weer poseren ze als een groepsportret, leunen ze tegen elkaar aan of zoeken ze aansluiting.

Giorgio Morandi, *Natura morta*, 1947, olieverf op doek, 31,8 x 43,7cm.

Morandi benadrukte niet alleen het verschil in persoonlijkheid door vorm, maar ook door kleur. Met verdunde olieverf, altijd in zachte aardetinten, gele en rode okers of gebroken wit, groene aarde, rode aarde en blauw. Meestal gelaagd geschilderd, zodat de onderste kleur door de bovenste heen schemert, een enkele keer kaal en schraal zodat de kwaststreek de levendigheid versterkt. En geschilderd met een ogenschijnlijk onzekere hand, zodat de omtrekken lijken te vibreren.

Binnen de Italiaanse bovenklasse en intelligentsia was Morandi's werk buitengewoon geliefd. Men wist niet wat het betekende. Er ging een poëtische en filosofische kracht van uit, maar waar ging het over? Kunst die je niet kon begrijpen, dat moest pas echte kunst zijn. Dus hingen veel Morandi's in de salons van de aristocratie.

Dat zoveel Morandi's nu in Nederland zijn te zien, is overigens een absolute zeldzaamheid. T/m 10 juni in Museum Belvédère bij Heerenveen. www.museumbelvedere.nl

Eric Bos

www.visualia.nl

BOSZICHT